

**VERGİ HATALARINDA DÜZELTME
İŞLEMLERİ İLE PİŞMANLIK
VE ISLAH HÜKÜMLERİNİN
UYGULANMASI**

2008

ÜCRETSİZDİR

Bu rehber elektronik ortamda www.gib.gov.tr internet sayfasından ulaşabilirsiniz.

**Ayrıntılı bilgi için
Vergi İletişim Merkezi'nin
444 0 189 no'lu telefon hattına
başvurabilirsiniz.**

www.gib.gov.tr // 444 0 189

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı
Yayın No: 066
Haziran 2008**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
VERGİ HATALARINI DÜZELTME İŞLEMLERİ	6
Düzeltmeye Konu Olmayan Vergi Uyuşmazlıkları	6
Vergi Hataları	6
- Hesap Hataları.....	6
1. Matrah Hataları	6
2. Vergi Miktarında Hatalar	7
3. Verginin Mükerrer Olması.....	7
- Vergilendirme Hataları	7
1. Mükellefin Şahsında Hata	7
2. Mükellefiyette Hata.....	8
3. Konuda Hata.....	8
4. Vergilendirme veya Muafiyet Döneminde Hata.....	8
Vergi Hatalarının Meydana Çıkarılması	9
Vergi Hatalarının Düzeltilmesi	9
Re'sen Düzeltme	9
Talep Üzerine Düzeltme	10
PIŞMANLIK VE ISLAH HÜKÜMLERİNİN	
UYGULANMASI	12
Pişmanlık ve Islah Hükümlerinden Yararlanma Koşulları	13
Pişmanlık ve Islah Hükümlerine Göre	
Verilen Beyannamelere Ceza Kesilmesi.....	14
Pişmanlık Şartlarına Uyulmaması	15

MİSYONUMUZ

Toplumsal refahın artırılmasına destek sağlamak üzere yeterli geliri adalet, tarafsızlık, verimlilik ilkeleri çerçevesinde toplamak, vergi sisteminin basitleştirilmesi ve uyumun artırılmasına katkıda bulunmak ve mükellefe kaliteli hizmet sunmaktır.

VİZYONUMUZ

Her türlü ekonomik yapı ve aktiviteyi geliştiren, kavrayan; güvenilir, etkin, şeffaf, küresel boyutta öncü ve örnek bir idare olmaktır.

TEMEL DEĞERLERİMİZ

Vizyonumuza ulaşırken, Gelir İdaresinin tüm çalışanlarının görevlerini yerine getirmede esas alacağı temel değerlerimiz şunlar olacaktır:

Güvenilirlik

Adalet

Tarafsızlık

Etkinlik (Hız, esneklik ve verimlilik)

Saydamlık

Sorumluluk Bilinci

Çözüm Odaklılık

Yetkinlik

Sürekli Gelişim

Katılımcılık

GİRİŞ

Bu broşürde, vergi uyumsuzluklarının yargıya başvurulmaksızın idari aşamada çözümlenmesi için mükelleflerin başvuracağı yollardan; **“Vergi Hatalarını Düzeltme İşlemleri”** ile **“Pişmanlık ve İslah Hükümlerinin Uygulanması”** konuları ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Verginin tarh ve tahakkuk aşamasında mükellef ya da Vergi Dairesi tarafından yapılan işlemlerde bazı hatalar meydana gelebilmektedir. Bu hatalar sonucunda mükellefler ile vergi daireleri arasında dava konusu olabilecek uyumsuzluklar doğmaktadır. Bu hususların yargı organlarına intikal etmeden, doğrudan Vergi Dairesi ’ne başvurarak başlangıç aşamasında **Düzeltme** yolu ile çözümlenmesine ilişkin açıklamaları bu broşürün birinci kısmında bulabilirsiniz.

Ayrıca kanuni beyanname verme süresinde beyannamesini veremeyen mükellefler vergi kanunlarına aykırı bu hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden haber vererek belli şartlar dahilinde pişmanlık ve ıslah hükümlerinden yararlanabilirler. Bu broşürün ikinci kısmında ise **“Pişmanlık ve İslah Hükümleri”** hakkında ayrıntılı bilgi ve bu hükümlerden yararlanma koşulları açıklanmıştır.

Bu broşürün siz değerli mükelleflere sağlıklı ve pratik bilgiler vererek bilinçli bir şekilde hareket etmenize katkıda bulunacağını umuyor, çalışma hayatınızda başarılar diliyoruz.

VERGİ HATALARINDA DÜZELTME İŞLEMLERİ

Verginin tarh ve tahakkuk aşamalarında yapılan hataların fark edilmesi halinde, mükelleflerce vergi yargısına başvurmadan önce vergi dairesinden düzeltme talep edilerek çözüme ulaşmak mümkündür.

Vergi hatalarının bulunduğu tespit halinde düzeltme yapıldığı ölçüde vergi borcu ortadan kalkar. Düzeltme, vergi aslı kadar vergi cezası ile de ilgili olabilir.

Düzeltemeye Konu Olmayan Vergi Uyuşmazlıkları

- Tartışmaya açık olan hukuki uyuşmazlıklar, (Yorum uyuşmazlıkları)
- Yargı mercilerince bir karar verilmiş olan yanlışlıklar, (V.U.K Mad:125)
- Ödeme emri aşamasındaki uyuşmazlıklar. (V.U.K. Mad:125,6183 sayılı A.A.T.U.H.K'nu Mad:58)

Vergi hatası, vergi ile ilgili hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır.

VERGİ HATALARI

Vergi hatalarını hesap hataları ve vergilendirmede yapılan hatalar olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür.

🏠 Hesap Hataları

- 1. Matrah Hataları:** Vergilendirme ile ilgili beyanname, tahakkuk fişi, ihbarname, inceleme raporu ve kararlarda matraha ait rakamların veya indirimlerin eksik veya fazla gösterilmiş veya hesaplanmış olmasıdır.

Örneğin; Verilen gelir vergisi beyannamesinde gösterilen matrahtan mahsup edilmesi gereken geçmiş yıl zararları veya düşülmesi gereken şahıs ve bireysel emeklilik sigorta primlerinin düşülmemesi gibi yanlışlıklar matrahın fazla ya da eksik gösterilmesi sonucunu doğuran hatalardır.

Düzeltme konusu olacak matrah hatası, yalnızca yukarıda belirtilen belgelerde yapılan hataları kapsar. Bu belgelerin dayanağı olan defter ve belgelerdeki hatalar düzeltme konusuna girmez.

2. Vergi Miktarında Hatalar: Vergi oran ve tarifelerinin yanlış uygulanması, mahsupların yapılmamış veya yanlış yapılmış olması, verginin eksik veya fazla hesaplanmış veya gösterilmiş olmasıdır.

Örneğin; Tahakkuk fişi veya vergi/ceza ihbarnamesinde gösterilen matraha vergi tarifesinin yanlış uygulanması, ödenen geçici verginin mahsup edilmemesi veya ödenmeyen geçici verginin mahsup edilmesi sonucunda verginin eksik veya fazla tarh edilmesi durumunda vergi miktarındaki hata düzeltme yolu ile giderilir.

3. Verginin Mükerrer Olması: Aynı vergi kanunu uygulanarak, belli bir vergilendirme dönemi içinde, aynı matrah üzerinden bir defadan fazla vergi istenmesi veya alınmasıdır.

📌 Vergilendirme Hataları

1. Mükellefin Şahsında Hata: Bir verginin gerçek borçlusunu yerine başka bir kişiden istenmesi veya alınmasıdır.

Örneğin; Aynı vergi dairesinin gelir vergisi yönünden aynı ad ve soyadını taşıyan iki mükellefi vardır. Ancak birisi basit usulde diğeri ise gerçek usulde vergilendirilmektedir. Gerçek usulde vergiye tabi olan mükellefin vergi borcunun basit usule tabi olan mükelleften istenilmesi mükellefin şahsında hatadır.

2. Mükellefiyette Hata: Açık olarak vergiye tabi olmayan veya vergiden muaf bulunan kimselerden vergi istenmesi veya alınmasıdır.

Örneğin; Veraset yoluyla mal intikal eden bir kişiden, mirası üç aylık süre içinde reddetmesine rağmen veraset ve intikal vergisi istenmesi mükellefiyette hatadır.

3. Konuda Hata: Açık olarak vergi mevzuuna girmeyen veya vergiden müstesna bulunan gelir, servet, madde, kıymet, evrak ve işlemler üzerinden vergi istenmesi veya alınmasıdır.

Örneğin; Elde edilen alacak faizlerine indirim oranı uygulandıktan sonra kalan tutar beyan sınırını aşmamasına rağmen gelir vergisine tabi tutulması konuda hatadır.

4. Vergilendirme veya Muafiyet Döneminde Hata: Aranan vergi ile ilgili vergilendirme döneminin yanlış gösterilmesi veya süre itibarıyla eksik veya fazla hesaplanmasıdır.

Örneğin; Her verginin kendi vergi kanununda belirtilen vergilendirme dönemi vardır. Gelirin yanlış yılda vergilendirilmesi, 2007 yılına ait olup 2006 yılında peşin tahsil olunan kira bedellerinin ödemenin yapıldığı yıl olan 2006 yılında vergilendirilmesi, vergilendirme ve muafiyet döneminde hatadır.

Vergi Hatalarının Meydana Çıkarılması (V.U.K. Md:119)

- İlgili memurun hatayı bulması veya görmesi ile,
- Üst memurların yaptıkları incelemeler neticesinde hatanın görülmesi ile,
- Hatanın teftiş sırasında meydana çıkarılması ile,
- Hatanın vergi incelenmesi sırasında meydana çıkarılması ile,
- Mükellefin müracaatı ile.

Vergi hatalarının düzeltilmesinde karar verme yetkisi vergi dairesi müdürüne aittir. Vergi hatalarının düzeltilmesinde tutar olarak herhangi bir sınırlama getirilmemiştir.

Vergi Hatalarının Düzeltilmesi

- **Re'sen düzeltme;** idarece tereddüde imkan vermeyecek derecede açık olan hatalar vergi dairesince vergi dairesi müdürünün kararıyla re'sen düzeltilebilir. Ancak bu düzeltme, mükellefin lehine ya da aleyhine olabilir.

Mükellef lehine vergi dairesince yapılan düzeltme sonucunda nakden iade çıkabilir.

Mükellef lehine yapılan düzeltmelerde, mükellefe düzeltme fişinin bir örneği tebliğ edilir. Hatalı tarhiyatın dayanağı tahakkuk fişi veya ihbarname, düzeltilen tutar dışında kalan kısmı ile geçerliliğini korur. Mükellefin, düzeltme fişinin tarafına tebliğ edildiği tarihten itibaren 1 yıl içinde nakden iade veya mahsup talebi için vergi dairesine müracaat etmesi gerekir. Mükellef vergi

dairesine bu alacağı için bahsedilen sürede müracaat etmediği takdirde, alacak hakkı ortadan kalkar. **(V.U.K Md: 120)**

Mükellef aleyhine yapılmış düzeltme işleminde ise ilave verginin düzeltme fişi ve eki ihbarname ile mükellefe tebliği zorunludur. Düzeltme konusu tarhiyatın daha önce tahakkuk fişi veya ihbarname ile yapılmış olması sonucu değiştirmez.

Kendi aleyhlerine düzeltme yapılan kimselerin düzeltmeye karşı vergi mahkemesinde dava açma hakları saklıdır. **(V.U.K Md: 121)**

- **Talep üzerine düzeltme;** Mükellefler, vergi muamelelerindeki hataların düzeltilmesini vergi dairesinden bir dilekçe ile talep ederler. Dilekçedeki şekil noksanlıkları düzeltme talebini geçersiz kılmaz. Düzeltme talep dilekçeleri elden vergi dairesine verilebileceği gibi posta ile taahhütlü olarak da gönderilebilir.

Düzeltilme talebini içeren dilekçeler, vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak 5 yıl içinde verilmelidir.

Düzeltilme işlemi, düzeltme talebi yerinde görüldüğü takdirde düzeltme makamı olan vergi dairesi müdürünün uygun görmesi halinde yapılır, uygun görülmeyen hallerde ise durum mükellefe yazı ile tebliğ olunur.

Düzeltilme talebinin başvuru süresi 5 yıllık zamanaşımına tabi olmakla birlikte, **düzeltilme zamanaşımı süresi;**

- Zamanaşımı süresinin son yılı içinde tarh ve tebliğ edilen vergilerde hatanın yapıldığı,

- İlan yolu ile tebliğ edilip vergi mahkemesinde dava konusu yapılmaksızın tahakkuk eden vergilerde mükellefe ödeme emrinin tebliğ edildiği,
- İhbarname ve ödeme emri ilan yoluyla tebliğ edilen vergilerde 6183 sayılı Kanuna göre haczin yapıldığı,

tarihten başlayarak 1 yıldan aşağı olamaz. 5 yıllık düzeltme başvuru süresi yukarıdaki hallerde 1 yıl daha uzamaktadır.

Mükellefin düzeltme talebini vergi dairesinin reddetmesi yada 60 günlük süre içinde cevap vermemesi durumunda, mükellef şikâyet yoluyla Maliye Bakanlığı'na başvurabilir. Bu kapsamda il özel idare vergileri hakkında valiliğe ve belediye vergileri hakkında belediye başkanlığına müracaat edilir.

- Mükelleflerin vergi/ceza ihbarnamesinin tebliğinden itibaren 30 günlük dava açma süresi geçmiş olsa dahi ilgili vergi dairesine düzeltme talebinde bulunma imkânı bulunmaktadır.

Şikâyet dilekçesini takiben 60 günlük süre içinde Bakanlığın cevap vermemesi halinde istek reddedilmiş sayılır. İdarenin şikâyeti reddetmesi ya da altmış günlük süre içinde cevap vermemesi halinde dava açma süresi içinde, konusuna göre İdare ve Vergi Mahkemelerine dava açılabilir.

- 60 günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse, mükellef bu cevabı talebin reddi sayarak kesin cevabı beklemeden dava açabilir. Ancak bu durumda, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren 6 aylık hak düşürücü süreyi geçemez. Diğer taraftan mükellef kesin cevabı beklemeyi de tercih edebilir ve bu durumda kesin cevap verildiği tarihten itibaren 30 gün içinde vergi mahkemesinde dava açabilir.

Düzeltilme talebinin reddi üzerine davanın açılması gereken mahkeme, düzeltilmesi istenen vergileri tarh eden, cezayı kesen ve tahakkuk ettiren vergi dairesinin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesidir.

Şikayet yoluyla düzeltme talebi üzerine Maliye Bakanlığı mükellefin düzeltme talebini değerlendirerek düzeltme yapılması gerektiği sonucuna ulaşırsa, düzeltme işlemlerinin yapılması için ilgili Vergi Dairesi Başkanlığı'na veya Defterdarlığa durumu yazı ile bildirir.

Vergi hatasının düzeltilmesi sonucunda mükellefe iade edilmesi gereken bir tutarın ortaya çıkması halinde, düzeltmeye ilişkin düzeltme fişinin tebliğ tarihinden itibaren, mükellefin söz konusu tutarı almak için 1 yıl içinde müracaat etmesi gerekir. Aksi takdirde, bu hakkı ortadan kalkar ve böyle bir alacağı yok sayılır.

PIŞMANLIK VE ISLAH HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI

Pişmanlık ve ıslah, temelinde vergi ziyayı yatan ve vergi dairesinin bilgisi dahilinde olmayan bir olayın kendiliğinden dilekçe ile ilgili makamlara haber verilmesi üzerine uygulanmaktadır.

Emlak vergisi için pişmanlık ve ıslah hükümleri uygulanmaz.

Beyana dayanan vergilerde vergi ziyayı cezasını gerektiren yasaya aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden dilekçe ile haber veren mükelleflere, aşağıda belirtilen kayıt ve şartlarda vergi ziyayı cezası kesilmez.

Kaçakçılık suçlarından birini işlemek suretiyle neden oldukları vergi ziyayı için pişmanlık talebiyle beyanname veren ve aşağıda belirtilen şartları taşıyan mükellefler hakkında bu suçlardan dolayı suç duyurularında bulunulmaz ve adlarına vergi ziyayı cezası kesilmez.

Pişmanlık Hükümlerinden Yararlanma Koşulları

Pişmanlık uygulaması yapılabilmesi için, vergi ziyasının doğmuş olması gerekir. Ayrıca aşağıdaki şartların da gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu şartlardan birinin gerçekleşmemesi halinde pişmanlık hükümlerinden yararlanılamaz.

- Mükellefin kanuna aykırı davranışını, üçüncü bir şahıs tarafından resmi bir makama ihbar edilmeden önce kendiliğinden haber vermesi,
- Mükellefin kanuna aykırı davranışını, idarece herhangi bir vergi incelemesine başlanılmadan önce veya takdir komisyonuna başvurulmadan önce kendiliğinden haber vermesi,
- Mükellefin hiç verilmemiş vergi beyannamelerini pişmanlık talebine ilişkin dilekçenin verilmiş tarihinden itibaren 15 gün içinde vermesi,
- Mükellefin daha önce eksik ya da yanlış yaptığı bir beyanın pişmanlık talebine ilişkin dilekçenin verilmiş tarihinden itibaren 15 gün içinde tamamlaması veya düzeltmesi,
- Mükellefin pişmanlık ve ıslah hükümlerine göre tahakkuk ettirdiği vergilerini ve bunlara ilişkin pişmanlık zammını (ödenmenin geciktirdiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanan tutar) ile birlikte haber verme tarihinden başlayarak 15 gün içinde ödemesi,

gerekmektedir.

Pişmanlık hükümlerinden yararlanan bir mükellefe vergi ziyası cezası kesilmez.

Pişmanlık ve Islah Hükümlerine Göre Verilen Beyannamelere Ceza Kesilmesi

- Pişmanlık talebi kabul edilen beyannamelere **1. derece 1 kat usulsüzlük cezası** kesilir.
- Pişmanlık talebiyle verilen beyannamelerde zarar beyanı veya mahsuplar gibi nedenlerle ödenecek verginin bulunmaması veya matraha ilişkin bilgilerin olmaması durumunda pişmanlık talebiyle verilen beyannameler için pişmanlık talebi vergi dairesince kabul edilmez.
- Pişmanlık talebi kabul edilmeyen beyannameler kanuni süresinden sonra verilen beyanname kabul edilerek **1. derece 2 kat usulsüzlük cezası ile vergi ziyası cezasının %50'si** kıyaslanarak miktar itibariyle en ağır olanı kesilir.
- Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ek olarak pişmanlık talebi ile verilen ek beyannameye **usulsüzlük cezası kesilmez.**
- Vergisi kanuni süresinde ödenmiş olmakla birlikte beyannamenin kanuni süresinden sonra pişmanlıkla verilmesi halinde **pişmanlık zammı** hesaplanmaz.

Pişmanlık Şartlarına Uyulmaması

Pişmanlık şartlarını ödeme yönünden ihlal eden mükellefler pişmanlıktan yararlanamaz. Bu durumda bu mükelleflerin verdiği beyannameler kanuni süresinden sonra verilen beyanname olarak kabul edilir ve ***1. derece 2 kat usulsüzlük cezası ile vergi ziyası cezasının %50 si*** kıyaslanarak miktar itibariyle en ağırı kesilir.

